SETA PERSPEKTİF

SAYI: 223
ARALIK 2018

Uluslararası Örgütlerin 2018 Raporlarında Türkiye'de Basın Özgürlüğü

TURGAY YERLİKAYA

- **Türkiye geçmiş yıllardaki basın özgürlüğü raporlarında nasıl ele alınmıştır?**
- **2018 raporlarında Türkiye'nin basın özgürlüğü tablosu nasıldır?**
- **Uluslararası örgütlerin raporlarında dünyada basın özgürlüğü hangi durumdadır?**

GİRİŞ

Medyanın modern toplumdaki başlıca görevi olarak gösterilen denetleme ilkesi iktidarın tek elde temerküz etmesi ihtimalinin ortadan kaldırılmasıyla yakından ilişkilidir. Denetleme misyonuyla ön plana çıkan medya modern demokratik devletin vazgeçilmez bir aracı olarak kabul edilmekte ve medyaya bu açıdan önemli bir rol düşmektedir. Bu nedenle ifade özgürlüğünün bir türevi olarak kabul edilen basın özgürlüğünün tesisi ve sosyopolitik konularda bireylerin kendilerini basın yayın araçlarıyla ifade ederek karar alma ve uygulama süreçlerine dahil etmeleri hayati derecede önemlidir. Devlete düşen görev basının bu rolü icra etmesinin önündeki bütün engelleri kaldırması, formel ve informel düzenlemelerle uygun ortamları oluşturmasıdır.

Türkiye özellikle son yıllarda basın özgürlüğüyle ilgili tartışmaları en üst seviyede yaşamakta ve çeşitli olaylar üzerinden bu konuyla hem ülke içi hem de uluslararası bir gündem maddesi olarak karşılaşmaktadır. Burada dikkat çekilmesi gereken husus sıklıkla gündeme gelen basın özgürlüğü meselesinin salt medya ve gazetecilik pratiğiyle ilişkili bir konu olmaktan daha fazlası olduğunun bilinmesidir. Özellikle son dönemde uluslararası raporlarda Türkiye'de basının özgür olmadığı ve muhalefet kanallarının ortadan kaldırıldığı yönündeki iddialar dikkate alındığında konunun farklı boyutları olduğu görülmektedir.[1] Nitekim basın özgürlüğü sadece basınla sınırlı bir konu olmaktan çıkarak Türkiye'nin hem iç hem de dış siyasetini meşgul eden bir baskı aracına dönüşmüştür. Uluslararası arenada bir baskı aygıtı olarak kullanılan raporların hem metodolojik hem de içerik açısından değerlendirilmesi bu konuda yapılacak eleştirilerin yolunu açacağı gibi karşılaştırmalı değerlendirmelere konu olarak meselenin bütün boyutlarının görülmesine de yardımcı olacaktır.

1. Özgürlük ve demokratikleşme açısından basının rolü ve Türkiye'de bu alanda bir paradigma değişiminin gerekliliği açık biçimde görülmektedir. Bu yönde bir eleştiri ve öneri için bkz. Fahrettin Altun ve İsmail Çağlar, "Freedom and Democratization: Turkey's Need for a Paradigm Shift in the Media Freedom Debate", *Insight Turkey*, Cilt: 18, Sayı: 2, (Bahar 2016), s. 129-143.

TURGAY YERLİKAYA

Lisans eğitimini 2012'de Kocaeli Üniversitesi'nde tamamlayan Turgay Yerlikaya yüksek lisansını 2014'te "Türk Medyasında Self-Oryantalizm" başlıklı tezle Marmara Üniversitesi'nde tamamladı. 2018'de Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırladığı "Toplumsal Hareketler ve Sosyal Medya İlişkisi: Gezi Parkı ve Tahrir Meydanı Örnekleri" başlıklı tez çalışmasıyla doktor unvanını almaya hak kazanmıştır. SETA Toplum ve Medya Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırmacı olarak çalışan Yerlikaya toplumsal hareketler, sosyal medya, oryantalizm, İslamofobi ve basın özgürlüğü alanlarında çalışmaktadır.

TÜRKİYE'NİN GEÇMİŞ YILLARDAKİ BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ KARNESİ

Basın özgürlüğü konusunda periyodik olarak raporlar kaleme alan ve bu konuda ön plana çıkan kurumlar gündem oluşturma açısından önemli bir konum işgal etmektedir. Freedom House (FH) basın özgürlüğü konusunda kaleme aldığı rapor ve değerlendirmelerle en fazla dikkat çeken ve kamuoyu oluşturma gücü oldukça yüksek olan bir kurumdur. FH'nin son dönemdeki raporlarına bakıldığında Türkiye ile ilgili olumsuz bir tablo çizildiği periyodik olarak görülmektedir. Nitekim Türkiye'nin 2017 değerlendirmelerinde 2016'ya göre negatif bir seyir izlediği, sivil ve politik özgürlüklerin yanı sıra medya konusunda da bazı problemler taşıdığı iddia edilmektedir. Bahse konu noktalardan hareketle Türkiye'deki basın özgürlüğünü sorunsallaştıran örgütün 2017 ara raporunda Türkiye, özgürlük statüsü genel başlığında "kısmen özgür", basın özgürlüğü ve internet özgürlüğü kategorilerinde de "özgür olmayan" ülke olarak konumlandırılmaktadır. FH'nin 2017 değerlendirmelerinde öne çıkan hususlar arasında 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ilan edilen olağanüstü hal (OHAL) ve sonrasındaki idari/adli süreçler, politik ve sosyal alandaki gelişmeler ve terörle mücadele başlıkları yer almaktadır. AK Parti'nin 2002'de iktidara gelmesinin ardından önemli adımlar atıldığı ve liberal reformlar aracılığıyla Türkiye'nin demokratik standartlarında iyileşmeler olduğu fakat özellikle son beş yılda özgürlükler alanında önemli sorunların yaşandığı iddiası son dönemdeki raporların en temel vurgusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son yıllardaki rapor ve değerlendirmelerde öne çıkan en önemli başlıklardan birisi de FETÖ ile mücadeledir. Nitekim 2017 raporunda FETÖ'den arındırmaya yönelik adli ve idari süreçlerin basın özgürlüğüne yönelik bir tehdit içerdiği varsayılmaktadır. Örneğin örgütle mücadele anlamında alınan tedbirler, örgüte müzahir basın yayın araçlarının kapatılması ve terör örgütü lideri Gülen'e bağlılık duyan bazı kişilerin işten çıkarılmaları bu bağlamda ele alınmaktadır. Ayrıca değerlendirmede yer alan yönetici özetinde terör örgütü lideri Gülen'in "sürgüne zorlanmış bir İslami vaiz" olarak takdim edilmesi de Türkiye'deki bağlamı anlamaktan uzak ve Türkiye karşıtı bir görüntü içermektedir.

Uluslararası alanda basın özgürlüğü raporları ve gazetecilerin yaşadığı sorunlarla ilgili çalışmalara imza atan bir diğer kuruluş Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'dür (Reporters Sans Frontieres, RSF). RSF'yi diğer kuruluşlardan ayıran en önemli nokta Türkiye'deki gelişmeleri yakından takip etmesi ve spesifik olaylara ilişkin anlık değerlendirmeler yapıyor olmasıdır. Yıl içerisinde yayımlanan rapor ve ara değerlendirmelerin yanı sıra güncel olaylara ilişkin yapılan haberler RSF'nin Türkiye'ye yönelik yoğun ilgisinin açık bir göstergesidir. RSF her yıl yayımladığı basın özgürlüğü listesini hazırlarken ülkeleri farklı kriterler açısından incelemeye almakta ve basın özgürlüğü konusunda bir tablo ortaya koymaktadır. Daha çok gazeteci ve gazetecilik pratiği üzerine odaklanan örgütün çalışma ve değerlendirmelerinin Türkiye bölümünde gazetecilere açılan davalar ve sansür öne çıkarılan iki unsur olarak dikkat çekmektedir.

2017 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'ne bakıldığında da Türkiye'nin bir önceki yıla göre dört basamak düştüğü ve 180 ülke arasında 155. sıraya gerilediği görülmektedir.[2] Örgütün basın özgürlüğü tasnifinde "kara liste" olarak adlandırılan ve basın özgürlüğü açısından en kötü durumu ifade eden kategoriden bir adım uzaklıkta yer alan Türkiye'nin, gazetecilik pratiğinin icra edilmesinin oldukça zor olduğu bir ülke olduğu iddia edilmektedir. Darbe girişimi sonrasındaki terörden arındırma işlemlerine de değinen örgüt, değerlendirmelerinde Türkiye'de muhalif basının sindirildiği ve farklı seslere tahammülün kalmadığı bir toplumsal ortamın oluştuğu iddiasında bulunarak çeşitli eleştiriler yapmaktadır.

RSF'nin son yıllardaki Türkiye değerlendirmelerinde dikkat çeken bir başka husus da Cumhurbaş-

2. Örgütün Türkiye'ye olan yakın ilgisi hem sitesinin Türkçe dilinde de hizmet vermesi hem de güncel gelişmelerle ilgili anlık paylaşım ve değerlendirmelerin yapılıyor olmasıyla açık biçimde görülmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. "Our Publications", Reporters without Borders, https://rsf.org/en/thematique/internet?countries%5B145%5D=145, (Erişim tarihi: 1 Kasım 2018).

kanı Erdoğan üzerinden yapılan eleştirilerin artması ve bu durumun kronik bir Erdoğan karşıtlığına dönüşmesidir. Yine değerlendirmelerde dikkat çeken bir başka nokta Türkiye'nin genel özgürlükler açısından ciddi sorunlar taşıyan ülkelerle aynı kategoride ele alınmasıdır. Erdoğan'ın basın özgürlüğüne düşman 35 ülke (Yemen, Rusya, İran, Kuzey Kore, Venezuela ve Küba vb.) liderinden birisi olarak gösterilmesi bu konuda en dikkat çekici bir örneği teşkil etmektedir. Benzer biçimde 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında FETÖ'den arındırma kararlılığı ve OHAL kapsamında kanun hükmünde kararnameler (KHK) ile alınan kararların basın özgürlüğüne engel olarak gösterilmesi de önemli sorunlar ihtiva eden bir perspektif ortaya koymaktadır. Yapısal birtakım problemlere odaklanmak ve ülke içi sosyopolitik gelişmeler ekseninde basın özgürlüğü sorunsalını incelemek yerine küresel siyasette süregelen Erdoğan ve Türkiye karşıtlığı üzerinden ülke içi gelişmeleri okumak yapılan değerlendirmelerin objektifliğini engellemektedir.

Basın özgürlüğü konusunu farklı boyutlarıyla ele alan ve daha çok tutuklu gazetecilerin, basına yönelik saldırı ve yıpratma girişimleriyle basına sansür uygulayan ülkelerin genel durumlarına ilişkin veriler yayımlayan bir diğer örgüt Committee to Protect Journalism'dir (Gazetecileri Koruma Komitesi, CPJ). Basın özgürlüğü alanındaki çalışmalarını gazeteciler üzerinden konumlandıran örgütün Türkiye'ye yönelik ilgisi diğer örgütlere göre oldukça fazladır. Türkiye'deki gelişmeleri yakından takip eden örgüt sık aralıklarla "Turkey Crackdown Chronicle" başlığı altında ülkedeki gündeme ilişkin açıklamalarda bulunmaktadır. Bu başlık altında Türkiye'de gazetecilerin özgür biçimde çalışmasının önünde ciddi engeller olduğu ve özellikle muhalif gazetecilerin hükümet baskısıyla karşı karşıya kaldıkları iddia edilmektedir. Bu iddialar genelde Türkiye'nin güneydoğusunda faaliyet gösteren –PKK'ya müzahir– sözde basın kuruluşlarının temsilcileriyle alakalı adli süreçlerle ilişkilidir. Genelde terör örgütüne yardım etmek ve terör propagandası yaptıkları gerekçesiyle tutuklanan sözde gazetecilerle ilgili olan bu süreç gazetecilerin mesleklerini özgürce icra etmedikleri üzerinden ele alınmakta ve Türkiye'nin basın özgürlüğü alanında sorunlu bir ülke olduğu yorumu yapılmaktadır. Daha ayrıntılı bakıldığında konuyla ilgili adli süreçlerde Adalet Bakanlığının bilgilendirmelerine itibar etmeyen bu örgütlerin değerlendirmelerinde gazetecilik mesleğinin her türlü eylemi meşrulaştırdığı gibi *apriori* bir tutum gözükmekte ve bu tutum da yapılan analizlerin yüzeysel olması sonucunu doğurmaktadır.

TÜRKİYE'NİN 2018 KARNESİ

Uluslararası örgütlerin 2018'de kaleme aldıkları rapor ve değerlendirmelerde Türkiye'ye yönelik geçmiş yıllarda kendisini gösteren negatif tavrın devam ettiği açık biçimde görülmektedir. FH tarafından yayımlanan "Freedom in the World 2018" başlıklı raporda Türkiye genel özgürlükler açısından "özgür olmayan ülke" kategorisinde ele alınmaktadır. Türkiye'nin bu kategoride değerlendirilme gerekçelerinden birisi 16 Nisan 2017'de gerçekleştirilen referandum sonucunda kabul edilen hükümet sistemi değişikliğidir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte Türkiye'nin otoriter bir pozisyona evrildiği, muhalif kişi ve kurumların baskıya maruz bırakıldığı iddia edilmekte ve eleştiriler bu konu etrafında yoğunlaşmaktadır. 2018 raporunda dikkat çeken bir husus da Türkiye'nin 15 Temmuz sonrasındaki faaliyetleridir. OHAL süreciyle birlikte sosyal ve siyasi haklar düzleminde bir gerileme yaşandığını vurgulayan örgüt Türkiye'deki hukuki karar alma süreçlerinin tehdit altında olduğunu ve Türkiye'nin hem basın hem de genel özgürlükler açısından sorunlu bir ülkeye dönüştüğünü iddia etmektedir.[3]

FH'nin 2018'deki Türkiye değerlendirmelerindeki olumsuz tablo RSF için de söz konusudur. Nitekim RSF'nin Basın Özgürlüğü Endeksi'ndeki gerileme 2018'de de devam etmiş ve Türkiye'nin basın özgürlüğü tablosunun bir dizi sorun içerdiği iddia edilmiştir. 2017'ye göre daha kötü bir durumda ele alınan Türkiye listede iki basamak daha düşürülerek 180

3. "Freedom in the World 2018", Freedom House, https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/turkey, (Erişim tarihi: 1 Kasım 2018).

ülke arasında 157. ülke olarak gösterilmiştir. Daha çok gazetecilerle ilgili konulardan hareketle değerlendirmelerini kaleme alan örgüt "Türkiye'nin gazeteciler açısından en büyük hapishane" olduğunu iddia etmiş ve Türkiye'yi basın özgürlüğü açısından mutat olduğu üzere sorunlu bir ülke olarak kategorize etmiştir. 2018'deki raporda en dikkat çeken sorunlu iddia OHAL sonrasında güçlenen iktidarın ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın keyfi bir iktidar pratiği sergilediğidir. OHAL'in araçsallaştırılarak iktidarı sürdürmede bir aparat olarak kullanıldığı, iktidara muhalefet eden gazetecilere sansür uygulandığı, terörle ilişkilendirilerek suçlu bulunan PKK sempatizanı ve FETÖ mensubu akademisyenlere yönelik süreçlerle ilgili birtakım iddia ve eleştiriler dikkat çeken hususlardır.

FH'nin son dönemde dijital alanda yaşanan gelişmelere yönelik yakın ilgisi bu alandaki gelişmelerin basın özgürlüğü açısından ne denli önemli algılandığını da göstermektedir. Nitekim "Freedom on the Net 2018: The Rise of Digital Authoritarianism" başlıklı bir rapor yayımlayarak dünyada internet alanında yaşanan gelişmeleri yakından takip eden örgüt Türkiye'yi bu alanda da "özgür olmayan ülke" kategorisinde değerlendirmektedir. Türkiye'yi internet alanında özgür olmamasına gerekçe olarak da Wikipedia'nın yanı sıra bazı blog ve haber sitelerine erişimin engellenmesi, Facebook ve Twitter gibi sosyal ağlardan içerik kaldırma taleplerinin yüksek olması, askeri operasyonlar ve devlet büyüklerine yönelik online mecralarda yapılan eleştiriler sebebiyle yapılan tutuklamalar sunulmaktadır.

Raporda iddia edilen konulara yakından bakıldığında içerik kaldırma taleplerinin genelde terörle mücadeleyle ilişkili olduğu, bu durumun sadece Türkiye'ye mahsus olmadığı başta Fransa ve Almanya gibi ülkelerin de küresel iletişim ağlarından bu konuda ciddi taleplerde bulunduğu görülmektedir. Benzer biçimde kişilerin bireysel katkılarıyla içerik oluşturulan Wikipedia'ya erişimin engellenmesinin gerekçesi de oldukça meşru gerekçelere dayanmaktadır. Yasağın gerekçesi ise 2017'de Türkiye'yi Suriye iç savaşına destek vermekle suçlayan İngilizce iki içeriğin kaldırılmaması ve Türkiye'nin DEAŞ terör örgütüyle aynı bağlamda ele alınması olarak gösterilmektedir. Mahkeme kararında söz konusu iki içeriğin kaldırılması durumunda Wikipedia'ya erişim engeline son verileceği ifade edilmesine rağmen bu talebin yerine getirilmemesi Türkiye'nin söz konusu karardaki meşruiyetini pekiştirmektedir.

Benzer eleştirileri haftalık periyotlar ve önemli görülen olaylar üzerinden ele alan Committee to Protect Journalists (Gazetecileri Koruma Komitesi) de Türkiye'ye yönelik değerlendirmelerinde zaman zaman bağlamı dikkate almayan eleştiriler yapmakta ve konuyla ilgili olumsuz bir söylem oluşturmaktadır. Örgütün 2018 değerlendirmelerine bakıldığında çeşitli gerekçelerle adli süreçlere tabi tutulan yabancı gazeteciler, *Cumhuriyet* gazetesi çalışanlarının davalarıyla ilgili değerlendirmeler ve genel medya görünümüne ilişkin eleştirilerin öne çıkan başlıklar olduğu görülmektedir.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNÜN DÜNYADAKİ YANSIMALARI

Türkiye'de özgürlüklerle ilgili genel tartışmalara bakıldığında özgürlüğün mutlak ve her durumda işleyen bir pratiğe sahip olduğuna yönelik bir algının varlığı dikkat çekmektedir. Özgürlüğün herhangi bir gerekçeyle sınırlandırılmasının mümkün olmadığı, her şart ve durumda gerçekleştirilmesinin gerekliliği üzerine yorumlar yapılmaktadır. Halbuki karşılaştırmalı perspektiften bakıldığında özgürlüklerin istisnai durumlarda sınırlandırılmasının mümkün olduğu ve bunun bazı formel düzenlemeler aracılığıyla işletildiği görülmektedir. Özellikle bireysel hakların ihlali, terör olayları ve devletlerin güvenliğini tehdit eder boyutta olan kriz anlarında özgürlüklerin güvenlik lehine sınırlandırılmasının oldukça yaygın bir uygulama olduğuna tanık olunmaktadır. Nitekim demokratik standartlar içerisinde özgür ülke olarak resmedilen çoğu ülkenin zaruri durumlarda bu alanda düzenlemeler yaptıkları da bilinmektedir.

Son dönemde kaleme alınan raporlara bakıldığında özgürlük-güvenlik denkleminde kriz anlarında özgürlüklerin sınırlandırılması sadece Türkiye'ye mahsus

bir durummuş gibi gösterilmekte ve bu durum yapılan değerlendirmelerin subjektif olmasına yol açmaktadır. Fransa, İngiltere, ABD ve Almanya'nın muhtelif terör saldırıları sonrasında uyguladığı politikaların Türkiye ile karşılaştırılması bu açıdan önemli veriler ortaya koymaktadır. Fransa Ulusal Meclisinin Paris saldırılarının gerçekleştiği 13 Kasım 2015'te ilan ettiği OHAL uygulamasının 2017 Temmuz'unda altıncı kez uzatılmasına karar vermesi bu konudaki en önemli örnektir.

Avrupa Birliği (AB) yetkililerinin "çevrim içi hukuk" alanında yetersiz kalındığı ve bu konuda sert adımlar atılmasının gerekliliği yönündeki açıklamalarının ardından gelen normatif düzenlemeler ve son dönemde Birlik ülkelerinin egemenlik açısından problem olarak algıladıkları terör ve radikalleşme konularında aldıkları önlemler bu konudaki örneklerdir. Ayrıca başta AB Komisyonu olmak üzere Batılı ülkelerin sosyal medya platformlarında yer alan terör içeriklerinin bir saat içinde kaldırılması aksi takdirde söz konusu şirketlere para cezalarının uygulanması yönündeki düzenlemeleri konunun ciddiyetini gösteren bir diğer örnektir. Benzer biçimde AB kurallarına uymadığı ve Birlik'i yanlış bilgilendirdiği gerekçesiyle 2018'de Facebook'a kesilen cezalar da devletlerin egemenlik açısından tehdit edildiklerini düşündüklerinde ne gibi tepkiler verdiklerini göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca seçim manipülasyonları ve "fake news" konularında sosyal medya şirketlerine yönelik yaptırım içeren yasal düzenlemelerin ihdas edilmesi de bu konunun ne denli ciddiye alındığını göstermektedir. Örneğin AB'nin WhatsApp'ın satın alınması sürecinde yanlış ve yanıltıcı bilgiler verdiği gerekçesiyle 2017'de Facebook'a 110 milyon avro ceza kesmesi önemli bir örnektir. Benzer bir diğer örnekte de İtalya Rekabet Kurulunun kişisel verileri izinsiz paylaştığı gerekçesiyle yakın zamanda Facebook'a 10 milyon avro ceza kesmesidir. Sadece bu örnekler üzerinden bakıldığında bile son dönemde sosyal medya şirketlerine yönelik yaptırımların arttığı açık biçimde görülmektedir.

Yine Cambridge Analytica'nın Facebook üzerinden seçmenleri manipüle etmesinin ardından şirketin sahibi Zuckerberg ABD Kongresinde Senato karşısında ifade vermek zorunda kalarak "Facebook'un zarar verme amaçlı da kullanılabilmesine engel olmak için yeterince çaba göstermediklerini" dile getirmiştir. Yalan haber, seçimlere dış müdahale, nefret söylemi ve program geliştiricileriyle veri gizliliğinin ihlal edilmesi konularında yetersiz olduklarını dile getiren firma sahibi sembolik de olsa kamu önünde bir soruşturmaya tabi tutulmuştur. ABD'nin kendi ulusal çıkarlarını korumak amacıyla Zuckerberg üzerinden yaptığı bu soruşturma da egemenliğin tehdit edildiği durumlarda ülkelerin nasıl refleksler ortaya koyduklarını göstermesi açısından önemli bir örnektir. Bir başka ülkenin manipüle edildiği durumlarda bu hakkın ne kadar kullanılabildiği ise bir soru işareti olarak karşımızda durmaktadır. Ayrıca bu husus dijital alanda devletlerin müdahale ve önleme araçlarını nasıl kullandıklarını ve karşılaştırmalı olarak eşitsiz güç ilişkilerinin bu alanda ne denli etkili olduğunu da gösterir niteliktedir.

SONUÇ

Türkiye'nin basın özgürlüğü konusunun sadece iç politikayı ilgilendiren bir mesele olmaktan daha fazla bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle basın özgürlüğüyle ilgili gelişmeler dış politikada Türkiye'nin karşılaştığı en büyük sorun alanlarından biri olarak karşımızda durmaktadır. Türkiye ile ilgili değerlendirmelerin ana ekseninde yer alan AK Parti'nin son yıllarında otoriteryen bir rejime doğru evrildiği, sivil ve politik haklar düzleminde bazı sorunların yaşandığı ve basın özgürlüğünün ciddi biçimde tehdit altında olduğu iddiaları Batı'da Davos kriziyle başlayan eksen kayması ve otoriterlik tartışmalarıyla eş zamanlı başlayarak günümüze kadar gelmiştir. Bu nedenle Batı'da var olan Türkiye karşıtı dil, basın özgürlüğü konusunda değerlendirmeler yapan ilgili kurumların da sahiplendiği bir söylem olmaktadır.

Küresel düzlemde basın özgürlüğü sorunsalına katkıda bulunan raporlarda zaman zaman ülke içi gelişmeler dikkate alınmamakta ve ülkelerle ilgili yerleşik kanaatler ortaya koyulmaktadır. Nitekim 15 Temmuz gibi kanlı bir askeri darbeyi önleyen Türkiye Cumhuriyeti'nin takip ettiği idari ve adli süreçlerin

kriminalize edilmesi, Türkiye'nin terörle mücadelesinde etkin adımlar atması adına uyguladığı prosedürlerin basın özgürlüğünü tehdit ettiği ve yine terörle mücadele kapsamında gözaltına alınan ya da tutuklanan "gazeteci kimlikli" kimselerin basın özgürlüğü açısından ciddi sorunlara yol açtığı eleştirileri son dönemdeki rapor ve değerlendirmelerde sıkça karşılaşılan konular olmaktadır.

Raporlarda dikkat çeken önemli bir eksiklik de inceleme kriterlerinin uygulanışının ülkelere göre değişiklik göstermesidir. Bunun yanı sıra raporların kaleme alınma süreçlerinde Türkiye'de hangi uzmanlarla çalışıldığı da bilinmemektedir. Geçtiğimiz yıllarda gerek seçimler, gerek terör olaylarının haberleştirilme biçimleri gerekse de basın özgürlüğü raporları aracılığıyla Türkiye'nin imajının uluslararası kamuoyunda negatif bir temsile sahip olduğu düşünüldüğünde bu konu bir derece daha önem arz etmektedir. Özellikle 2015'ten sonra uluslararası medyada Türkiye hakkında çıkan haber, yorum ve değerlendirmelere bakıldığında gerek haber ve yorumlar gerekse basın özgürlüğü raporlarının sistematik bazı hata ve perspektif bozukluklarına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Subjektif, haber konusu ile tarafgirlik ilişkisi içerisinde, değer yüklü bir habercilik ve değerlendirme diliyle ortaya koyulan bu raporların dönem içerisinde Batı basınında kendisini yoğun biçimde hissettiren Türkiye karşıtı dil ile paralellikler arz ettiği de açık biçimde görülmektedir.